

Ierobežo troksni

Eiropas nedēļa drošībai un veselībai darbā 2005.gada 24.-28. oktobris

- Eiropas nedēļa drošībai un veselībai darbā visā Eiropā vienlaicīgi tika atklāta 2005. gada 20. aprīlī.
- Šī gada Eiropas nedēļas tēma ir "Ierobežo troksni!", bet apvienojošais sauklis – "Troksnis darbā - tas Jums var maksāt vairāk nekā dzirdi!"
- **Nedēļas mērķis - pievērst valdības, darba devēju, nodarbināto un visas sabiedrības uzmanību troksnim kā vienam no darba vides riska faktoriem darba vietā.**
- Laikā no 20. līdz 22. oktobrim plānoti šādi Eiropas nedēļas noslēguma pasākumi:
 - no 20.-22. oktobrim Ķīpsalas izstāžu centrā BT1 noritēs darba vides drošības, darba aizsardzības un strādājošo aizsardzības **izstāde *Drošam darbam 2005***;
 - 20.oktobrī Ķīpsalas izstāžu centrā BT1 notiks **konference „Efektīvas darba aizsardzības sistēmas organizēšana”**;
 - 21. oktobrī Ķīpsalas izstāžu centrā BT1 tiek rīkots specifisks **seminārs "Troksnis un vibrācija darba vidē"**;
 - 21. oktobrī izstādes *Drošam darbam 2005* laikā tiks **apbalvoti plakātu konkursa jaunieši "Sargi ausis no trokšņa" uzvarētāji**.
 - 21. oktobrī notiks **konkursa "Labas prakses balva" apbalvošanas ceremonija**.
- Latvijā Eiropas nedēļu organizē **Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra** sadarbībā ar Latvijas nacionālo kontaktpunktu, Labklājības ministriju (LM), Latvijas Darba devēju konfederāciju (LDDK), Latvijas Brīvo arodbiedrību savienību (LBAS), Latvijas Celtnieku arodbiedrību un Darba un vides veselības institūtu (DVVI).

Par Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūru

- Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūru izveidoja Eiropas Savienība (ES), lai nodrošinātu sabiedrību ar informāciju par darba drošības un veselības aizsardzības jautājumiem.
- Aģentūras mērķis – uzlabot cilvēku darba apstākļus, veicinot tehniskās, zinātniskās un ar ekonomiku saistītās informācijas plūsmu starp visiem iepriekšminēto jautājumu risinātājiem.
- Aģentūra izveidojusi ES valstu kontaktpunktu tīklu, kura uzdevums ir koordinēt un izplatīt informāciju savās valstīs.
- Aģentūras kontaktpunkta darbību Latvijā nodrošina Valsts darba inspekcija.

Latvijas statistika

- Pēc Valsts darba inspekcijas informācijas Latvijā 865 uzņēmumos viens no darba vides riska faktoriem ir troksnis, kam šajos uzņēmumos kopumā pakļauti 13 967 nodarbinātie.
- Galvenās nozares, kurās troksnis ir darba vides riska faktors, ir koksnes izstrādājumu ražošana, mežsaimniecība, kokmateriālu sagatavošana, apgērbu ražošana, būvniecība, automobiļu tehniskā apkope, karjeru izstrāde, metālizstrādājumu un tekstilizstrādājumu ražošana, sauszemes transports (dzelzceļš).
- 2004.gadā Latvijā konstatēti 796 pirmreizējie arodslimnieki, kas ir par 41% vairāk kā pagājušajā gadā. Turklāt pamatdiagnoze sensoneirāla vājdzirdība apstiprināta 0,63% saslimušajiem no 2004.gadā reģistrēto arodslimnieku skaita.
- 2004.gadā sensoneirāla vājdzirdība kā papildus diagnoze reģistrēta 16% arodslimniekiem. 2003.gadā- 7%, bet 2002.gadā – 10%.
- Lielākā daļa arodslimnieku ir nodarbināti sauszemes transporta nozarē, būvniecībā, apstrādājošā rūpniecībā un lauksaimniecībā. Saslimušie ir dažādu profesiju pārstāvji: transportlīdzekļu vadītāji, refrīžeratoru vagonu mehāniķi, saldējamo iekārtu mašīnisti, audējas, spolētājas, šuvējas, galdnieki un kompresora operatori.
- Dzirdes traucējumi rodas ilgāku laiku, aptuveni no 11 līdz 40 gadiem, strādājot trokšņainā vidē. Turklāt, atrodoties šādā vidē, cieš arī citas cilvēka ķermeņa sistēmas un orgāni: elpošanas, sirds, asinsvadu, gremošanas, endokrīnā un nervu sistēmas, redze.

ES statistika

- Trokšņa izraisītais dzirdes zudums ir viena no visbiežāk sastopamajām arodslimībām Eiropā.
- Eiropā 29% darbinieku ilgāk nekā ceturto daļu no sava darba laika ir pakļauti augstam trokšņa līmenim.
- Apmēram 7% jeb vairāk nekā 13,5 miljoni darbinieku Eiropā uzskata, ka darbs ietekmē viņu veselību, radot dzirdes traucējumus.
- Galvenās nozares, kurās konstatēts īpaši liels pārmērīga trokšņa risks ir lauksaimniecība, zivsaimniecība, mežsaimniecība, telefona komutatoru centri, būvniecība, izglītība, izklaide, pārtikas un dzērienu rūpniecība, metāllietuves un metālapstrāde, transports, īpaši autotransports un gaisa transports.
- Vīriešiem ar darbu saistītu dzirdes traucējumu risks ir trīs reizes lielāks nekā sievietēm.
- Sievietes vairāk strādā pārtikas un dzērienu ražošanas, tekstilrūpniecības un izklaides nozarēs, kurās ir augsts trokšņa līmenis.

Kas ir troksnis?

- Troksnis ir nevēlamas vai kaitīgas skaņas un tā raksturīgākās pazīmes ir frekvence jeb tonis (mēra hercos Hz) un intensitāte jeb skaļums (mēra dB).
- Cilvēka auss spēj uztvert frekvences no 20 līdz 20 000 Hz: zema frekvence rada zemu skaņu, bet augsta frekvence – spalgu skaņu.
- Trokšņa bīstamību nosaka četri faktori:
 - skaņas intensitāte jeb skaļums;
 - frekvence jeb tonis;
 - periodiskums;
 - ilgums.
- Lai gan neatgriezeniski auss bojājumi var tikt radīti pie apmēram 140 dB, parasti trokšņa kaitējums rodas laika gaitā.
- Troksnis var veicināt vai radīt:
 - dzirdes traucējumus;
 - kaitējumu ausīm nonākot saskarē ar bīstamām vielām;
 - ar darbu saistītu stresu;
 - palielināt darbā notiekošu nelaimes gadījumu risku;
 - kaitējumu strādājošo grūtnieču nedzimušajiem bērniem.
- Troksnis ir viens no galvenajiem nelabvēlīgajiem darba vides riska faktoriem.